

DEKORATIVNÍ TECHNIKY 16. STOLETÍ A POČÁTKU 17. STOLETÍ

Veronika Pilná

Během 16. a na počátku 17. století byla používána řada rukodělných technik, které se objevovaly jako dekorace na oděvech i interiérových textiliích. Vzory a předlohy pro takové práce se šířily rovněž díky prvním tištěným předlohám, které zpravidla nabízely podklady hned pro několik technik najednou. Z typů výšivek byly specifické především techniky kontrastní výšivky, výšivky zlatými nitěmi pomocí splétaných stehů, výšivka uzlíkovým stehem nebo perlová výšivka. Dále se příspěvek věnuje užívání aplikací, technikám paličkování, šité a síťované krajky. Na závěr uvádí příklady tkaných bort, které se na přelomu 16. a 17. století hojně používaly ke zdobení oděvů. Během popisu jednotlivých technik příspěvek odkazuje na vybrané dochované originály a názvosloví užívané v dobových pramenech

Klíčová slova: výšivka, krajka, 16. století, 17. století

VÝZDOBNÉ TECHNIKY 18. STOLETÍ – DATOVÁNÍ ODĚVŮ

NA ZÁKLADĚ JEJICH IDENTIFIKACE

Veronika Šulcová

Sbírka historického textilu v Historickém muzeu Národního muzea obsahuje mimo jiné části dámských oděvů z 18. století, které nebyly nikdy dříve odborně zpracovány, tj. materiálově prozkoumány, přesněji historicky zařazeny ani prezentovány veřejnosti. Datování a hlubší kulturně-historické zařazení umožnila identifikace typických výzdobných technik. Následující příspěvek popisuje techniku tzv. drážďanské výšivky, tamburování, techniku malby jehlou především s důrazem na zobrazený motiv a na závěr představí vázané ozdoby z hedvábných nití užívané na oděvech. Všechny zmíněné popisuje z hlediska historie jejich vzniku, typického vzhledu, technologie zhotovení a datování s ohledem na použití či druhotné úpravy.

Klíčová slova: 18. století, drážďanská výšivka, tamburování, malba jehlou, vázané ozdoby, historický oděv

PALIČKOVANÉ ČIPKY AKO SÚČASŤ HROBOVÉHO NÁLEZU

ZO 17. STOROČIA, POCHÁDZAJÚCE Z BAZILIKY SV. EGÍDIA V BARDEJOVE

Ingrid Ondrejčková Soboslayová

V rokoch 2008 – 2009 bol v Bazilike sv. Egídia v Bardejove realizovaný archeologický výskum, ktorý súvisel s obnovou jej interiéru. Počas výskumu boli odhalené tri hroby zo 17. storočia, v ktorých sa zachovala na textil bohatá hrobová výbava obsahujúca dievčenský a ženský odev. V príspevku je pozornosť uprená ku trom druhom paličkových čipiek, ktoré pochádzajú z hrobu s označením 6/2008. Hrob obsahoval fragmenty troch častí odevu osoby nedospelého veku: živôtika, sukne a čelenky. Súčasťou týchto textílií sú paličkové čipky zhotovené z kovových nití a hodvábu.

Kľúčové slová: archeologický nález textílií, hrobový nález odevu, paličková čipka z kovových nití, hodvábná paličková čipka

„CHLOUBA TRPĚLIVÉ PRÁCE A DOVEDNOSTI“

POZNÁMKY K EXISTENCI KLÁŠTERNÍCH VYŠÍVAČSKÝCH DÍLEN

OD STŘEDOVĚKU PO JOSEFÍNSKÉ REFORMY

Andrea Husseiniová

Předkládaný text prezentuje příklady klášterních vyšivačských dílen na našem území v období od poloviny 12. století po josefínské reformy církve v 18. století zachycené na základě zmínek v historických pramenech písemné povahy. Z archivních materiálů a sekundární literatury je možné rekonstruovat „sít“ klášterních dílen, dosah jejich působnosti, způsob zadávání a zhotovování liturgických textilií, výši nákladů za luxusní materiál a přípravy, vazby na dodavatele z řad laických obchodníků, konkrétní jména řádových sester-vyšivaček. Mnohdy jsou také jediným dokladem o vlastních textilních památkách. Rozptýlené údaje o pořizování ornátů jsou zaznamenány v textilních rubrikách kostelních inventářů, kostelních účtech, knihách kšaftů, zádušních knihách, soudních aktech, dochovaných smlouvách a kvitancích, osobní korespondenci a sekundární literatuře jako jsou kroniky či životopisné knihy. Svědectví pramenů písemné povahy doposud unikaly komplexnějšímu zpracování. Přitom konkrétní znalost historických pramenů by jistě osvětlila původ a vznik řady památek, otevírají se tak široké možnosti pro další bádání na tomto poli.

Klíčová slova: klášter, klášterní dílna, církev, vyšivka, liturgický textil, textilie

LITURGICKÁ VÝŠIVKA OBDOBÍ HISTORISMU

ANEB „NÁVRAT KU STARÉ TECHNICE JE NUTNOSTÍ, MAJÍ-LI CENY MÍTI RUČNÍ PRÁCE ZBOŽNÝCH PANÍ A PANEN“

Markéta Grill Janatová

Uměleckoprůmyslové museum v Praze Období poloviny devatenáctého století je pomyslným střetem rozvíjejícího se textilního průmyslu na jedné straně a obrodných snah směřujících ke kvalitní řemeslné výrobě na straně druhé. Důsledky mechanizace textilního průmyslu zasáhly také do velmi speciální oblasti textilní výroby, do produkce parament. Na církevní půdě vzniklo evropské obrodné hnutí, které usilovalo o očistu liturgického umění včetně paramentiky. Řešení spočívalo, zcela v duchu dobového historismu, v návratu k minulosti jako zdroji inspirace. Pro výrobu parament byla cesta k nápravě v ručně vyrobené vyšivce, která patřila mezi tradiční ženské dovednosti v rámci pěstovaných ručních prací. Ženy však v 19. století nebyly pouze rukama pro provádění vyšivek, byť tuto tradiční a očekávanou roli také naplňovaly. Společensky angažovaná Marie Riegrová iniciovala sbírku parament pro kostel v Karlíně a neméně aktivní Renáta Tyršová působila v průmyslovém dívčím školství. Výsledkem obrodného hnutí v církvi bylo zakládání výroben, mezi které patřil Paramentní ústav Křesťanské akademie. Křesťanská akademie založila svou výrobnu na spojení umělecké kvality, kterou garantovaly návrhy renomovaných umělců, a zároveň odpovídající liturgické formy, vyhovující předpisům. Vznik Paramentního ústavu vzešel z dobové potřeby, ale na rozdíl od jiných dílen svou dobu přežil a transformoval se na podmínky a požadavky 20. století.

Klíčová slova: paramenta, výšivka, druhá polovina 19. století, historismus, Paramentní ústav Křesťanské akademie, Marie Riegrová, Renáta Tyršová, dívčí školství, ženské spolky, klášterní dílny

RUČNÍ TEXTILNÍ PRÁCE ŽEN VE VÝPOVĚDI HISTORICKÉHO MOBILIÁŘE VEDENÉHO V ZÁKLADNÍ EVIDENCI MOBILIÁRNÍCH FONDŮ NPÚ ÚOP STŘEDNÍCH ČECH

Milan Jančo

V roce 1945, přijetím prezidentských dekretů, získala Československá republika rozsáhlý soubor historického mobiliáře. Ten tvořil původní zařízení zestátněných hradů a zámků, ale také honosných vil, domů a bytů, patřících Němcům, Maďarům a dalším nepřátelům vlasti. V souboru zestátněného historického mobiliáře se nacházel i mobiliář poskytující výpověď o ručních textilních pracích žen. Nedochoval se však v úplnosti. Část tohoto mobiliáře byla vyřazena jako nehodnotná. Další především funkční předměty byly předány k praktickému užití až do jejich zničení. Důležitý soubor mobiliáře dokládajícího ruční textilní práce žen byl shromážděn na středočeském zámku Jemniště. Zde v letech 1948–1952 existovalo Muzeum společenské a bytové kultury a v letech 1953–1961 Muzeum módy. Dnes podstatnou dochovanou část sbírek spravuje Národní památkový ústav. Cílem tohoto příspěvku je představit doklady ruční textilní práce žen v mobiliárních fondech hradů a zámků středních Čech. Pro přehlednost byl tento soubor předmětů z 18. až 20. století rozdělen do čtyř kategorií. První kategorie: portréty a vyobrazení žen věnujících se ručním textilním pracím (obrazy, kresby, grafika, fotografie); druhá kategorie: vyobrazení zámeckých a hradních interiérů s nábytkem a dalšími nástroji a pomůckami pro ruční textilní práce (obrazy, akvarely a kvaše, kresby, grafika, fotografie); třetí kategorie: mobiliář pro ruční textilní práce žen (nábytek, šicí stolky, koše na šití a pletení, kazety na šití), nástroje a pomůcky (etue na šití, jehelníčky, jehly, šicí stroje, jehlice na pletení, sady na háčkování, kolovrátky); podklady pro práci, (vzorníky a šablony, výšivková tiskátka, návrhy oděvů); čtvrtá kategorie: výsledky ručních prací (světské a církevní oděvy, bytový textil, doplňky). I když je studium dokladů textilní ruční práce žen v souborech historického mobiliáře hradů a zámků středních Čech stále ve svých počátcích, již nyní poskytuje důležité informace o každodennosti žen, šlechtičen, jejich zálibách a dovednostech.

Klíčová slova: Národní památkový ústav, textilní ruční práce žen, hrady, zámky, mobiliární fondy, nábytek pro textilní práce, vyšívání, šití, pletení, liturgický textil

ČESKÉ, MORAVSKÉ A NĚMECKÉ ŽENY JAKO VYŠÍVAČKY PRAPORŮ

V LETECH 1850–1950

Aleš Brožek

Druhá polovina 19. století a první polovina 20. století zažila rozmach spolkové činnosti v českých zemích. Vznikla řada spolků a společenstev. Mnoho z nich si v té

době nechalo zhotovit prapory. Ty byly zpočátku malované, ale později začaly převažovat prapory vyšívané. V menším počtu případů je vyšívaly příznavkyně, podporovatelky, manželky nebo dcery činovníků, ve větším počtu případů pak ženy ve specializovaných firmách. Tyto firmy většinou řídili muži, ale přesto najdeme v českých zemích i firmy ženské (Marie Chalupová, Františka Falknerová, Božena Hindlová, Ženský výrobní spolek český, Marie Leblová, Berta Mázlová, Antonie Burdová, J. Bláhová, Blažena Křížová, Soňa Jindráková, Marie Nedomová, Margareta Wagner a Marie Mittag). Autor se zaměřuje nejen na prapory, ale i na osudy žen, které je vyšily.

Klíčová slova: spolkové prapory, výroba praporů, vyšívačky praporů, firmy vedené ženami

MODERNÍ TAMBUROVANÁ VÝŠIVKA

VE SBÍRCE MUZEA SKLA A BIŽUTERIE V JABLONCI NAD NISOU

Kateřina Hrušková

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou Text se zabývá rozsáhlým souborem výrobků dekorovaných ručně zpracovanou tamburovanou perličkovou výšivkou, která je součástí sbírky Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou a dokumentuje využití této náročné dekorační techniky v rámci průmyslu jablonecké bižuterie, a to v období od roku 1946 do současnosti. Předměty se nacházejí v podsbírkách Bižuterie, Kostýmní doplňky a Jablonex Zásada a tvoří kolekci obsahující téměř devět set kusů. Vedle hotových výrobků, především kabelek, kolekce nabízí i technologické exponáty nebo výrobní a fotografickou dokumentaci. Mnohé předměty vznikly jako vzorky pro výrobu, především v rámci podniku Železnobrodské sklo v letech 1958–1978 a podniku Jizerské sklárny do roku 1989. Jarmila Hlavová významné průmyslové návrhářce a realizátorce tamburované perličkové výšivky je věnovaná samostatná část práce. Představuje její vlastní tvorbu, spolupráci s jabloneckým bižuterním průmyslem i působnost v rodinné firmě Manufa. Produkce po roce 1990 je ve sbírce zastoupena především produkcí firmy Atlas Bijoux, která tuto techniku používá i dnes v limitovaných edicích svých výrobků. Vedle představení samotného souboru se text věnuje organizaci výroby v rámci jabloneckého bižuterního průmyslu, prezentaci výrobků v rámci výstav a veletrhů a rovněž se zabývá vlivem spolupráce Jarmily Hlavové na tento obor jabloneckého bižuterního průmyslu.

Klíčová slova: bižuterie, bižuterní průmysl, Jablonec nad Nisou, Jarmila Hlavová, kabelka, Květoslava Konopková, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, perličky, tamburovaná výšivka, Zásada

LITURGICKÁ ROUCHA A PLÁTNA,

JEJICH KRAJKOVÁ VÝZDOBA V HISTORICKÉM VÝVOJI

Pavel Kopeček

Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci Příspěvek poukazuje na vývoj dekorativní a krajkové výzdoby liturgických rouch a pláten v historickém průřezu, ale i na motivy této výzdoby. Liturgická roucha a plátna jsou

součástí ikonografického programu kultovního místa, svou formou, výzdobou, materiálem a tvarem indikují teologický a symbolický význam bohoslužby. Jejich užití proto nelze vnímat jen jako praktické, dekorativní či estetické, ale v kontextu se základními ideovými charakteristikami křesťanského rituálu. Krajková výzdoba liturgických rouch byla ovlivněna místními, dobovými i kulturními okolnostmi, měnila se v časovém horizontu a podléhala módním trendům i proměnám liturgických rouch a pláten. Podobně jako u vývoje a proměn liturgických rouch, kdy ruční práce a výšivka je nahrazena v 19. století strojovou, vidíme tento trend i v krajkové výzdobě. Po II. Vatikánském koncilu přestávají být liturgická roucha a plátna zdobena se zdůrazněním jejich jednoduchosti a krajka z jejich výzdoby postupně mizí. Krajková výzdoba pláten a rouch, jež po mnohá staletí zdobila liturgické textilie, se tak stává předmětem studia a součástí muzejních či církevních sbírek než současnou praktickou potřebou.

Klíčová slova: liturgická roucha, oltářní plátna, kališní plátno, krajka, dekorace, paličkovaná krajka, bohoslužba, rituál, kult

„GALANTNÍ“ DROBNOSTI PRO DOMÁCÍ KREJČOVÁNÍ Z POZŮSTALOSTI ANNY PLESINGEROVÉ-BOŽINOVÉ

Miroslava Burianová

Příspěvek je věnován dokladům ručních prací z pozůstalosti Anny Plesingerové-Božinové, talentované malířky a manželky českého prvorepublikového diplomata Miroslava Plesinger-Božinova. Nejedná se však o výrobky paní vyslancové, ale o galanterie zboží, které zakoupila za účelem zhotovení nebo úprav oděvů či doplňků. Předměty z pozůstalosti paní Anny spojuje kvalita a často luxusní charakter provedení, který je dán i jejich původem z Paříže, Haagu a Kodaně. V souboru se nacházejí krajky, výšivky, stuhy, knoflíky, šňůry, komponenty na výrobu šperků i nejrůznější nástroje a pomůcky pro ruční práce, tj. vše, čeho bylo třeba pro „domácí krejčování“. Příspěvek je zaměřen především na 20. léta 20. století, kdy diplomatova rodina zažívala nejúspěšnější období.

Klíčová slova: galanterie, ruční práce, krajka, výšivka, knoflíky, Galeries Lafayette

BÍLÁ VÝŠIVKA NA TYLU JAKO ZDOBNÝ PRVEK TRADIČNÍHO ŽENSKÉHO ODĚVU Z ROŽNOVSKA

Lenka Drápalová

Bílá výšivka na tylu náleží do okruhu bílého vyšívání vyskytujícího se na oděvních součástkách valašského kroje především rožnovského typu. Nalezneme ji na čepcích, mřížkách, rukávcích, šátcích a obřadních plachtách úvodnicích. V dobových pramenech i odborné literatuře je zmiňována jen zřídka, mnohdy ve spojitosti s historickým vývojem tzv. bílé výšivky z Rožnovska (dnes známé pod názvem zuberská) jako jedna z jejích technologicky méně náročných náhrad. Pozvolné a doložitelné pronikání bílé výšivky na tylu do prvků krojového odívání žen

na Rožnovsku nastalo v poslední třetině 19. století. Početně významný nárůst jejího výskytu je spojen s dobou obnovování kroje ve 20. letech 20. století a rovněž s procesem výuky ručních prací. Pevného ukotvení jako vhodné zdobné techniky tradičního oděvu rožnovských žen se dočkala až v období těsně před a zejména po druhé světové válce. V současnosti je na Rožnovsku krojové ošacení oblékáno jen příležitostně, kdy je oděv doplňován tylovými součástmi zřídka. Výjimkou jsou však tylové šátky s bílou výšivkou, tzv. vyvazovačky, které byly přijaty jako nedílná a jinou technikou zhotovení nezaměnitelná část tradičního šatstva. Tvorba bílé výšivky na tylu byla jedním ze způsobů obživy. Vyšíváčky pracovaly samy nebo byly řízeny industriálními učitelkami, vedoucími výukových kurzů či zaměstnanci Ústředí lidové umělecké výroby. Při vyšívání přenesly na jemný tyl množství motivů a jejich kompozic, které dodnes uchvacují svou nápaditostí, jemností a propracovaností. Přestože v průběhu své existence vyvolávala tato vyšívací technika souběžně negativní i nadšené reakce a příležitostně jsou dodnes takto zdobené součástky kroje oblékány, dosud nebylo téma bílého vyšívání na tylu jako zdobného prvku ženského tradičního oděvu z Rožnovska důkladně zpracováno.

Klíčová slova: Valašsko, Rožnovsko, tradiční oděv, tyl, bílá výšivka

VÝUKA ZUBERSKÉ VÝŠIVKY NA PŘELOMU 19. A 20. STOLETÍ

Alena Křížová

Ústav evropské etnologie, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita Na začátku 19. století se pod vlivem empiru rozšířila v lidovém prostředí móda bílé prolamované výšivky zhotovované na batistu a později na tylu. Na Valašsku, zvláště na Rožnovsku a v přilehlé obci Zubří, se vyvinula specifická podoba náročné jemné výšivky s rostlinnými motivy označovaná jako „zuberská výšivka“. Zdobily se jí krojové součástky i domácí textilie a upomínkové předměty pro lázeňské hosty v Rožnově pod Radhoštěm. Výšivky zhotovovaly desítky vyšíváčů a vyšíváček v Zubří, pro které byl prodej výrobků významným přínosem v obživě rodin. Již od přelomu 18. a 19. století probíhala v Rožnově výuka vyšívání formou soukromých hodin, ve školách se ručním pracím věnovaly industriální učitelky. V Zubří se na konci 19. století zaměřila na výuku vyšívání učitelka Marie Schoberová (1863–1936), která se angažovala také v propagaci výšivek, v jejich prodeji, v obesílání a pořádání výstav. Společně s Hermínou Štrošnajderovou-Mikundovou se jí v roce 1920 podařilo prosadit otevření Soukromé školy pro udržení a rozšíření pravého valašského vyšívání, jejíž provoz byl hrazen státními subvencemi. Učitelky však pracovaly zdarma. Školu každoročně navštěvovalo více než dvacet žáků, které vyšívaly součástky k tradičnímu kroji i módní doplňky. Velkou poctou byla v roce 1928 návštěva prezidenta T. G. Masaryka, stvrzená zápisem do pamětní knihy školy. Z finančních důvodů byla škola po dvanácti letech uzavřena, nicméně ve vyšívání pokračovaly ženy v rodinách. Nadále se konaly krátkodobé kurzy, kterých se zúčastňovali zájemci o zuberskou výšivku i z jiných regionů a v současné době i ze zahraničí.

Klíčová slova: výšivka, výuka, Valašsko, Zubří

VÝŠIVKOVÁ TISKÁTKA ZE ŠLAPANIC

Lucie Libicherová

Kroj na Brněnsku je typický bohatým použitím bílé výšivky na rukávcích, košilích, zástěrách i velkých plenách zvaných půlky. Pro přenesení motivu výšivky na látku byla na přelomu 19. a 20. století používána výšivková tiskátka. Tyto raznice složené z dřevěné destičky a kovových plíšků seskládaných do požadovaného vzoru ulehčovaly a zrychlovaly přípravu látky na vyšití. Vzhled jednotlivých vzorů byl různý – od samostatných koleček a okrajových zoubků až po složité rostlinné a květinové kompozice. Vzájemnou kombinací jednotlivých raznic pak vznikala požadovaný motiv na vyšívání. Tiskem raznic na látku se zabývaly specialistky – tiskařky/trukařky, které raznice vlastnily ve větším množství, uměly s nimi pracovat a měly dokonale zvládnuté postupy tisku i kombinaci jednotlivých motivů. Jejich motivace pro tuto činnost byla různá – od možnosti přivýdělnku až po podporu národopisných aktivit. Součástí Sbírký Muzea ve Šlapanicích je fond výšivkových tiskátek, jenž obsahuje téměř čtyři tisíce raznic a původní výšivkové skříně k jejich uložení, které pocházejí z regionu Šlapanicka. Tato tiskátka, byla v období od konce 19. století až do poloviny 20. století používána k předtisku vzorů pro vyšívání na krojích, bytových, kuchyňských a církevních textiliích. Popsán je způsob tisku pomocí výšivkových tiskátek a jeho úskalí a nevýhody. V závěru seznamujeme s historií a rozsahem fondu výšivkových tiskátek ze Sbírký Muzea ve Šlapanicích

Klíčová slova: výšivkové tiskátko, výšivka, kroj, Šlapanice, Brněnsko, sbírka, muzeum

POČÁTKY ODDĚLENÍ VÝŠIVEK A ŽENSKÝCH RUČNÍCH PRACÍ V IVANČICKÉM MUZEU

Barbora Svobodová

Příspěvek je zaměřen na počátky sbírkové činnosti Musejního spolku a Městského muzea v Ivančicích. V roce 2019 Muzeum Brněnska – Muzeum v Ivančicích oslavilo 125 let od svého vzniku. Jeho založení je spojeno s Jubilejní průmyslovou výstavou (1891) a Národopisnou výstavou československou (1895) v Praze. Místní inteligence založila Musejní spolek a aktivně se podílela na kulturním dění v Ivančicích. Již od počátku existence Musejního spolku byla ustanovena pracovní skupina pro kroje a vyšívání, která aktivně získávala textilní materiál do sbírek. Kustodkami oddělení lidové výšivky bylo postupně několik ivančických žen: Marie Vrbová, Františka Goldmannová, Anna Svobodová, Olga Charvátová a Klementa Zonková. Poslední jmenovaná se sbírkám a jejich restaurování věnovala čtvrt století. V textu je zmíněna raná fáze sbírkové činnosti spolku, výjezdy do terénu a také těžkosti finanční nebo prostorové. V další fázi byl textilní sbírce dán nový řád, kustodky musely provést její revizi a mnoho textilií opravit. V této době také vznikala nová expozice muzea, ve které byly textilní práce prezentovány v jedné vitríně. Počátky Musejního spolku a Městského muzea v Ivančicích jsou spojené s významnou sbírkovou činností. Díky tomu máme v dnešní době ve sbírkách doklady místních textilních součástek, ale také textilie ze Slovákka, z Čech, Slovenska nebo z Balkánu.

Klíčová slova: evidence, kroje, kustodka, muzeum, textilie, vyšívání.

HOMEMADE FIGURÍNY – RUČNÍ PRÁCE RESTAURÁTORA

Dominika Nagyová, Veronika Šulcová, Dana Szemályová

Způsob, jakým jsou oděvy prezentovány ve výstavách a expozicích, bezpochyby hraje velmi důležitou roli jak z hlediska srozumitelnosti oděvu jako takového, tak i v jeho estetickém vnímání návštěvníky. Prezentovat oděv na těle je beze sporu nejpřirozenější už z podstaty jeho funkce. Velká variabilita oděvů, zastupujících různá historická období, však nekoresponduje s komerční nabídkou aranžérských bust a figurín. Vynalézaví restaurátoři jsou tak podněcováni hledat vlastní způsob jejich výroby a k tomu vhodné materiály. Jedním z široce využívaných materiálů je Polylam® pěna, kterou lze použít jako nosný materiál pro výrobu figurín na míru. Obsahem tohoto příspěvku jsou nápady, praktické postupy a zhodnocení výsledku.

Klíčová slova: figurína, krejčovská panna, instalování oděvů, Polylam®

VLIV LEPENEK S ALKALICKOU REZERVOU NA ŽIVOČIŠNÁ VLÁKNA

PŘI DLOUHODOBÉM ULOŽENÍ

Markéta Škrdlantová, Jan Krejčí, Klára Drábková

Většina dostupných archivních lepenek určených k výrobě krabic pro dlouhodobé uložení sbírkových předmětů je s alkalickou rezervou, tedy vhodná zejména pro celulózové materiály. Proto se článek zabývá vlivem lepenek s alkalickou rezervou na vlastnosti živočišných vláken při dlouhodobém uložení. Vlastnosti hedvábí byly testovány na modelových vzorcích vytvořených z vybraných lepenek a hedvábí, případně bylo hedvábí separováno pH neutrálním papírem. Po umělém stárnutí modelových vzorků suchým a vlhkým teplem byly sledovány případné degradační změny hedvábí na základě měření optických vlastností, limitního viskozitního čísla a pevnosti nití v tahu.

Klíčová slova: dlouhodobé uložení textilií, lepenky s alkalickou rezervou, preventivní konzervace